

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou ve věci

žalobce: **Z. H.**
zastoupen JUDr. Denisem Mitrovičem, advokátem AK
se sídlem v Týništi nad Orlicí, Mírové náměstí 274

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem v Praze 5, Křížová 25

o žalobě proti rozhodnutí žalované o námitkách ze dne 23. 4. 2018, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná vydala dne 23. 4. 2018 rozhodnutí o námitkách, kterým námitky žalobce zamítla a potvrdila správnost svého rozhodnutí, vydaného v I. stupni dne 12. 12. 2017. Tímto rozhodnutím zamítla žádost žalobce o zvýšení starobního důchodu pro nesplnění podmínek ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „ZDP“). Žalovaná na základě dodatečně předložených dokladů započítala oproti dříve vydanému rozhodnutí, kterým bylo započteno žalobci celkem 45 roků a 296 dnů pojištění, 1238 dnů v I. B pracovní kategorii v období od 1. 1. 1975 do 31.

12. 1983, dále pak započítala dobu vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání od 1. 7. do 24. 8. 2011. Žalovaná však uvedla, že dodatečně započtená doba je zcela bez vlivu na dřívější rozhodnutí ze dne 9. 8. 2011 o přiznání starobního důchodu ve výši 12.058,- Kč, neboť procentní výměra starobního důchodu se nezměnila, protože nebyl získán další celý rok doby pojištění a nebylo prokázáno trvání I. B pracovní kategorie k 31. 12. 1992.

2. Podstatou sporu mezi žalobcem a žalovanou byl rozsah doby zaměstnání v I. pracovní kategorii a trvání zaměstnání žalobce v I. pracovní kategorii ke dni 31. 12. 1992 ve smyslu ustanovení § 174 odst. 1 písm. d) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení. Žalobce měl za to, že tyto podmínky splnil, neboť jeho tehdejším zaměstnavatelem vykázaná doba v I. pracovní kategorii v r. 1992 po dobu 274 dnů splňovala podmínku trvání zaměstnání I. pracovní kategorie ke dni 31. 12. 1992 ve smyslu odst. 2 tohoto ustanovení. Žalovaná po vydání nového OLDP ze dne 8. 1. 2018 vykážala žalobci 15 let a 86 dnů zaměstnání v I. B pracovní kategorii ve smyslu § 14 odst. 2 písm. b) až f) zákona o sociálním zabezpečení, dospěla však k závěru, že zaměstnání žalobce v této kategorii netrvalo ke dni 31. 12. 1992 a podmínky vzniku nároku na starobní důchod dle § 174 odst. 2 cit. zákona nejsou splněny. Tento závěr žalovaná odvíjela od ELDZ ze dne 24. 11. 1993, který dle jejího přesvědčení obsahuje jednoznačný údaj o tom, že posledním dnem zaměstnání účastníka řízení v preferované pracovní kategorii je den 30. 9. 1992.

II. Žalobní argumentace

3. Žaloba namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalované o námitkách, spočívající v tom, že žalovaný se nevypořádal dostatečně se všemi námitkami, které směřovaly proti rozhodnutí I. stupně. Toto obsahuje jeden list, 12 řádků odůvodnění a nesplňuje nároky, kladené na rozhodnutí správním řádem. Je postrádáno vyličení skutkových okolností, z nichž správní orgán vycházel, i výčet zákonných ustanovení, jimiž se řídil. Jediným správným postupem žalovaného mělo být zrušení rozhodnutí a jeho vrácení, neboť nelze domýšlet, co správní orgán I. stupně rozhodnutím zamýšlel.
4. Jako další námitku žaloba uplatňuje nedostatečné zjištění skutkového stavu a nesprávnou aplikaci zákonných ustanovení. Žalovaný se nezabýval argumentací žalobce, uplatněnou v námitkách, tyto pouze paušálně odmítl. Vzhledem k tomu, že nedůslednost zaměstnavatelů při vedení evidence o zařazeních zaměstnanců k výkonu práce je notoricky známa, měla žalovaná vycházet při svém rozhodování z logicky dovoditelných skutečností. Předně ze skutečnosti, že nebylo prokázáno, že by v době, kdy byl žalobce zaměstnán u společnosti Osinek či jejího právního nástupce, došlo ke změně jeho pracovní smlouvy, tedy ani místa výkonu práce či jejího druhu. Jak z názvu zaměstnavatele plyne, v jeho závodech byl převážně zpracováván materiál obsahující vysoce karcinogenní látku, jíž je azbest, při pochybnostech o zařazení žalobce do pracovní kategorie tak měla žalovaná vyjít z toho, že z důvodu výkonu stejné práce – provozního údržbáře, pohybujícího se po celém výrobním závodě – na stejném místě a pro stejného zaměstnavatele – spadl žalobce stále do téže kategorie. Žaloba navrhla zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

5. Z písemného vyjádření žalované ze dne 20. 7. 2018 vyplývá, že považuje rozhodnutí orgánu I. stupně za souladné s platnými právními předpisy, odkazuje na § 88 odst. 8

zákona č. 582/1991 Sb. a § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., na základě nichž došlo k zamítnutí námitek žalobce a potvrzení rozhodnutí ze dne 12. 12. 2017.

6. K první námitce žaloby žalovaná odkazuje na ustanovení § 86 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a § 68 správního řádu, které upravují náležitosti rozhodnutí, první pak konkrétně náležitosti rozhodnutí ve věcech důchodového pojištění. Z judikatury Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) pak žalovaná odkazuje na rozhodnutí ze dne 8. 7. 2011 a 15. 2. 2012, z nichž plyne, že pokud se jedná o dílčí nedostatky odůvodnění rozhodnutí, jde o procesní vadu, která může vést ke zrušení rozhodnutí soudem jen tam, kde vada mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí, a to u důvodů skutkových, pro nedostatek důvodů právních je možné rozhodnutí zrušit pro nezákonnost, nikoliv pro nepřezkoumatelnost. Rozsudky NSS zdůrazňují, že závěr o nepřezkoumatelnosti předpokládá, že správní rozhodnutí trpí obecně velmi intenzivními vadami a neshledávají ji tam, je-li z nich zřejmé, kdo je adresátem rozhodnutí, jakým způsobem správní orgán rozhodl a jak se tato rozhodnutí dotýkají práv žalobce, jestliže výroky jsou jednoznačné a jasně odděleny od odůvodnění, rozhodovací důvody jasně vyplývají ze skutečností zjištěných v průběhu správního řízení, tj. z důkazů dokládajících splnění podmínek pro vznik žalobcova nároku a určujících jeho výši. Žalobce neuplatňoval námitky, se kterými by se žalovaná musela v odůvodnění vypořádat ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu. Při přezkoumávání rozhodnutí ve věcech důchodového pojištění se žalovaná řídí § 88 zákona č. 582/1991 Sb., podle jehož odst. 8 platí, že není-li v odstavcích 1 – 6 a 9 uvedeno jinak, vztahuje se na řízení o námitkách správní řád s tím, že § 90 odst. 1 písm. b), § 90 odst. 3 a § 90 odst. 6 věta druhá správního řádu se nepoužijí. Protože je tedy postup dle § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu zákonem o organizaci a provádění sociálního zabezpečení vyloučen, žalovaná ani postupem, zmiňovaným žalobcem, postupovat nemohla.
7. K druhé žalobní námitce žalovaná uvedla, že při rozhodování o nárocích pojištěnců na přiznání dávky důchodového pojištění vychází primárně z evidenčních listů důchodového pojištění, jejichž vystavení a správnost uváděných údajů je odpovědností zaměstnavatele a tak tomu je i v případě, kdy se v evidenci ČSSZ nachází řádně vyhotovený evidenční list důchodového zabezpečení žalobce. Jedná se o evidenční list ze dne 24. 11. 1993, vypracovaný právním nástupcem státního podniku OSINEK – akciovou společností FEDORO. Podle zde uvedených údajů považuje žalovaná za nepochybné, že zaměstnání žalobce ve zvýhodněné pracovní kategorii I. B skončilo ke dni 30. 9. 1992, neboť přes prováděné šetření se žalované nepodařilo prokázat, že by zaměstnání žalobce v této kategorii trvalo k 31. 12. 1992 a neskončilo dnem 30. 9. 1992. Žalovaná tak nemohla vyhovět námitkám žalobce a rozhodnout, že splnil podmínky vzniku nároku na snížený důchodový věk pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. 1. 1996. Je navrhováno zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

IV. První řízení před krajským soudem

8. Krajský soud v Hradci Králové provedl přezkumné řízení, v jehož průběhu vyslechl žalobcem navrhované svědky a ve svém rozsudku ze dne 3. 5. 2019 uvedl následující skutečnosti:
9. V průběhu jednání soudu dne 11. 3. 2019 pověřená pracovnice žalované uvedla, že evidenční listy důchodového pojištění byly vyhotovovány vždy po ukončení pracovního poměru, toto je zřejmé i v konkrétním případě žalobce, kdy v jeden den byl vyhotoven

evidenční list u zaměstnavatele za roky 1975 – 1993. Problematický rok 1992 je na evidenčním listu vystaven jak jako období práce v I. B kategorii, tak i práce ve III. kategorii, která však již není dobou, kterou lze hodnotit pro výhodnější věk odchodu do důchodu. Důležité však je, že tato dvě období dávají dohromady dobu 1 roku. Z podkladů též plyne, kdy naposledy žalobce vykonával práce ve výhodnější kategorii, a to je datum do 30. 9. 1992. Pokud je žalované vyčítáno, že dostatečně věc žalobce nešetřila, je potřebné zdůraznit, že oslovila nástupce žalobcova zaměstnavatele, tedy následnickou organizaci, ta však krom informace o ukončení pracovního poměru žalobce jiné skutečnosti nesdělila.

10. Žalobce vypověděl, že v r. 1992 končila I. pracovní kategorie, pro pracovníka bylo významné odpracování 20 let. V r. 1995 bylo toto zmírněno a již stačilo 15 let odpracovaných v kategorii. V dubnu 1992 za ním přišel mistr a žalobce byl poslán na 5 neděl do Montasu, k důkazu předložil svářečský průkaz, z něhož vyplynulo, že dne 29. 5. 1992 v Montasu Hradec Králové žalobce složil ve svářečské škole 025 odbornou zkoušku svářeče, a to dle tehdejší ČSN 050705. Potom přijel p. N., s nímž spolupracoval, žalobce jezdil na multikáře, pracoval na jeřábu, měl papíry i na opravu a údržbu výtahů a pamatuje si, že v r. 1992 měli tolik práce, že se pracovalo i mezi svátky. Tenkrát šlo o azbest, později se již přešlo na bezazbest, pak byly i jiné filtry. K průběhu r. 1992 zdůraznil, že v době 92 dnů (bez kategorie – poznámka soudu) byly právě školící dny v dubnu a květnu a též dny, kdy v průběhu celého roku byl poslán na opravu výtahů v bytovkách, neboť tam samozřejmě o práce výhodné kategorie nešlo. K důkazu, že u něho nemohlo jít o ucelené měsíce práce v kategorii, nabídl žalobce výpovědi svědků, jeho tehdejších spolupracovníků, kteří by mohli jeho výpověď potvrdit. Jako práce ve výhodnější kategorii žalobce označil svoji účast na generálních opravách těžkých strojů, s nimiž musel manipulovat s pomocí jeřábu, též jezdil s multikárou a stroje vozil. Na dílně prakticky nepracoval, stroje a kotle se musely čistit, vyvařit, někdy i někam převézt, všechny tyto těžké práce vykonával prakticky pro dílny. Byli dva spolupracovníci, ale tento jeho tehdejší kolega již nežije. Uvedený střídavý charakter prací v kategorii a mimo ni se u něho vyskytoval i v letech, předcházejících r. 1992, výkon jeho práce byl prostě takový.
11. K jednání, nařízenému na den 29. 4. 2019, soud předvolal žalobcem navržené svědky, a to p. V. S., p. J. J., a p. F. V. První svědek vypověděl, že s žalobcem v r. 1992 úzce spolupracoval, patřil do čistící čtyry, která v závodě prováděla sanace od azbestu. Žalobce jim pomáhal s mechanismy, např. jeřábem, vysokozdvížným vozíkem, aby se mohli dostat tam, kam by to běžně nebylo možné. Například po noční směně si pak zase oni půjčovali mechanizaci od jejich čtyry a pokračovali v očištění. K dotazu soudu svědek uvedl, že sám měl též I. kategorii, i on se však této výhody musel domáhat soudní cestou. Na uvedenou dobu se velmi dobře pamatuje, jednalo se o rok 1992, a pololetí z r. 1993, byla to totiž doba, kdy se na čištění a očistu závodu hodně tlačilo, protože ho přebíral soukromý partner. Tenkrát kategorie končily, pracovalo se hodně, i o víkendech a v průběhu Vánoc prakticky nepřetržitě. V množném čísle hovořil proto, že se prakticky jednalo o spolupráci s partou žalobce, do níž patřil i druhý jeřábník J. V., pracovník J. T. a pan B. Jednalo se o víceletou spolupráci, v r. 1992 končil azbest, následovala povinnost vyrábět bez azbestu. Sám svědek v této čistící partě pracoval do r. 1983, kdy se zjistilo, že azbest je škodlivý zdraví, nejdříve se čistily provozy, kde se přímo pracovalo, ale v období, o kterém je řeč, muselo dojít i k sanaci všech dalších prostor.

12. Svědek J. J. uvedl, že ví o tom, že žalobce pracoval ve stejném provozu, ráno přišli do práce a celou směnu měli různé práce, stěhování, revize tlakových nádob apod. Jednalo se o různé čisticí práce, a pokud si vzpomíná, žalobce jezdil na ještěrce. Svědek pracoval jako dělník v dílně, takže bezprostředně spolu nepracovali. Azbest byl všude a bylo nutné vyčistit od něj celé prostředí. Další bezprostřední informace říci nemůže, parta často odcházela a o její činnosti neměl vlastní zkušenost.
13. Svědek F. V. uvedl, že žalobce zná od roku 1982, kdy se vrátil z vojny a pracoval jako strojní zámečnick přímo na dílně, kam chodil i žalobce. Byli rozděleni do pracovních skupin po 2 – 3 lidech, žalobce se pohyboval po celém provozu, měl na starosti i výtahy v pracovních budovách, kde se tahal nebezpečný odpad, pracoval s míchačkami, prováděli opravy oklepávačů. Tyto stroje se velkoobjemově měnily, stěhovaly. Žalobce chodil i na míchárenu a pracoval s tlakovými nádobami, vzpomíná si, že jezdil i na multikáře. Prakticky také jako jediný, možná s panem T., jezdil s mostovým jeřábem na tzv. etážové budově, všude byl ohromný prach, vápno, azbest, měl na starosti i trubky, tyto se měnily a práce probíhaly tak, že po rozdělení práce většinou odcházeli svářeči na dílnu, další na provoz, ale museli si i vzájemně pomáhat, s žalobcem spolupracovali i na velkých akcích. Svědek však více pracoval na dílně, neboť neměl oprávnění na výtahy a tlakové nádoby, proto sám podmínky výhodnější kategorie nesplňoval. Do sešitků jim vyplňovali jednotlivé směny v kategorii, v níž však svědek tolikrát jako žalobce nepracoval. Žalobce však tyto práce vykonával téměř stále. Svědek hodnotí svoji práci asi tak, že sám pracoval v kategorii asi 50 % času, z další půlky na dílně. Pan H. pracoval i v r. 1992 obdobně jako v celém zaběhnutém období, postupně do závodu přicházely mašiny z Anglie, které ale zřejmě nebyly úplně nové, opravovaly se a asi po 5 letech pak docházelo k jejich výměně za novější stroje. Při přechodu na bezazbest se muselo čistit celé prostředí, vše bylo nesmírně zaprášené, svědek si vzpomíná, že sám žalobce při tom pomocí mostového jeřábu vozil v kabině čisticí četou, která vysávala stěny v těch vysokých provozech. Pokud by měl určit toto období, bylo to předtím, než pan H. odešel, nějakou dobu, zřejmě se jednalo o r. 1992.
14. Žalobce sám dále uvedl, že se skutečně jednalo o konec r. 1992, dostali příkaz očistit i výtahové šachty. Od té čety dostali 2 vysavače, protože čisticí četa to dělat nemohla, i tahle akce ale byla dlouhodobější. Zástupce žalobce poté sdělil, že z výpovědí svědků je patrné, že žalobce byl ze všech osob, které vykonávaly tyto práce, nejvíce přítomen v provozu na uváděných pracích a lze tak dovodit naplnění expozice kategorie I. B, neboť svědci shodně vypověděli, že žalobce pracoval v tomto pro zdraví nebezpečném prostředí, výpovědi lze uzavřít do určitého celku. První svědek vypověděl o průběhu spolupráce, druhý svědek potvrdil, že žalobce pracoval zejména v provozu a třetí popsal rozsah žalobcových činností, žalobce jako téměř jediný ovládal všechny těžké stroje, měl oprávnění i na tlakové nádoby a výtahy. Je nepochybné, že převážnou část pracovní doby trávil v popsaném prostředí a splňuje tak podmínky zvýhodněné kategorie.
15. Pověřená pracovnice žalované uvedla, že o výkonu žalobce ve škodlivém prostředí nejsou pochybnosti, nicméně o zařazení do určité kategorie rozhoduje zaměstnavatel a žalovaná je toho názoru, že ten vedl žalobce ve výhodnější kategorii do září 1992, čímž potřebná podmínka trvání prací do 31. 12. 1992 nebyla splněna, oba účastníci řízení posléze trvali na svých závěrečných návrzích.
16. Ze správního spisu soud konstatoval kopii evidenčního listu důchodového pojištění, který byl vypracován a.s. FERODO Kostelec nad Orlicí, pro Z. H. osvědčující dobu

trvání zaměstnání od 1. 4. 1975 do 30. 6. 1993, kde u r. 1992 je vykázáno 92 dní zaměstnání ve III. pracovní kategorii, 274 dní v I. B pracovní kategorii a 6 dní náhradní doby. Z předloženého dávkového spisu soud nezjistil žádný podklad, který by vykazoval dobu zaměstnání žalobce ve výhodnější kategorii ukončenou v r. 1992 datem 30. 9. 1992.

17. Krajský soud po provedeném dokazování považoval za nepochybné, že v rozhodujícím roce 1992 odpracoval u tehdejšího zaměstnavatele žalobce ve výhodnější, I. B kategorii, 274 dnů, v zaměstnání III. kategorie pak 92 dnů. Jak soud uvedl, neshledal z žádného dokladu, že by zaměstnavatel vymezil kategoricky to, že žalobce pracoval ve výhodnější kategorii od 1. 1. do 30. 9. 1992. To, zda tomu tak opravdu bylo či nikoliv pak vázal zejména k období 5 týdenního školení, které nepovažoval za období práce v I. B kategorii a tedy usoudil, že toto období odpovídá vykázaným 92 dnům práce III. kategorie v r. 1992. Soud dále odkázal na obsah výše uvedených svědeckých výpovědí i účastnickou výpověď žalobce, z nichž dovodil, že zejména v závěru roku probíhaly práce, které měly zásadním způsobem napomoci očištění prostor výroby od azbestu, neboť podnik měl přebírat zahraniční zájemce a tyto práce představovaly nebezpečí azbestového prostředí, a tedy zařazení do výhodnější pracovní kategorie. Krajský soud pak dospěl k závěru, že žalobce splnil podmínku výkonu zaměstnání, opravňujícího jej žádat o přiznání nároku na starobní důchod dle § 174 odst. 1 písm. d) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, když sama žalovaná uvádí, že po novém zápočtu splnil v pracovní kategorii I. B, tedy v zaměstnání, uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) až l), 15 let a 86 dnů doby pojištění a soud má na základě výše uvedených skutečností a provedeného dokazování za prokázané, že jeho zaměstnání v I. B kategorii současně trvalo ke dni 31. 12. 1992.

V. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu

18. O kasační stížnosti žalované pak rozhodoval Nejvyšší správní soud v Brně (dále jen „NSS“), který svým rozhodnutím ze dne 31. 1. 2022, sp. zn. 3 Ads 195/2019 zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k novému řízení.
19. NSS ověřil z dávkového spisu, že obsahuje opisy ELDZ, vystavené organizací FERODO, a.s., dne 24. 11. 1993, kdy ELDZ č. 1 prokazuje dobu zaměstnání žalobce za roky 1979 – 1988 a ukončení práce v I. B pracovní kategorii ke dni 30. 9. 1992, a ELDZ č. 2 prokazuje jeho dobu zaměstnání za roky 1989 – 1993, přičemž v roce 1992 osvědčuje 274 dnů výkonu práce v I. B pracovní kategorii a 92 dnů ve III. pracovní kategorii. NSS přitom uzavřel, že oba doklady obsahují předepsané náležitosti a za jednotlivé roky jsou na příslušných řádcích žalobcem podepsány, proto není pochybností o zde uvedených údajích. NSS v uvedené souvislosti uvedl, že pokud v praxi nastane situace, že údaje na ELDZ nejsou úplné, je možné další skutečnosti prokázat náhradním způsobem, v daném případě ustálená správní praxe žádá, aby žadatel o dávku a svědkové pracovali na jednom pracovišti, vykonávali stejnou práci a svědci by měli mít spornou dobu zaměstnání nezpochybnitelně započtenou pro vlastní důchodové nároky.
20. NSS dospěl po přezkoumání věci k závěru, že v daném případě nebyly podmínky pro uznání potřebné doby zaměstnání žalobce v preferované pracovní kategorii pro účely snížení důchodového věku žalobce splněny. Z rozhodnutí krajského soudu NSS neshledal odpověď na otázku, proč soud nepovažuje údaje ve zmiňovaných ELDZ za úplné nebo přesvědčivé, evidenční listy naopak NSS považoval za dostatečně zachycující kontinuální časové období a údaje za konsekvantní. K výpovědím svědků pak uvedl, že

tyto neposkytují ucelený a bezrozporuplný obraz výkonu práce žalobce v preferované pracovní kategorii, a to zvláště ve sporném období 1. 10. 1992 – 31. 12. 1992, když výpověď svědka J. J. nemůže výkon práce žalobce v tomto období osvětlit vůbec, svědek F. V. pak dle své výpovědi s žalobcem přímo nepracoval, resp. nevykonával stejnou práci a sám dobu výkonu práce v r. 1992 započtenou v preferované pracovní kategorii nemá. Jediným svědkem, který s žalobcem úzce spolupracoval, byl V. S., který patřil do čistící čety, která v závodě prováděla sanace od azbestu, tento také jako jediný má dobu do konce r. 1992 započtenou v preferované pracovní kategorii, byť se jejího zápočtu musel domáhat rovněž soudní cestou.

21. NSS se neztotožnil ani s hodnocením krajského soudu co do skutečností, uvedených ve svářečském průkazu žalobce, neboť tento doklad osvědčuje pouze vykonání odborné svářečské zkoušky, avšak o konkrétních pracích vykonávaných žalobcem v průběhu svářečského kursu, či o podmínkách, za nichž tento probíhal, z něj nelze vyčíst nic. Proto nelze ani souhlasit se závěrem krajského soudu, že dobu absolvování tohoto kursu lze hodnotit pouze jako dobu zaměstnání ve III. pracovní kategorii a s ohledem na celkovou dobu zaměstnání žalobce, vykázanou ve výhodnější pracovní kategorii, musela být odpracována v preferované kategorii i doba po 30. 9. 1992.
22. NSS ve svém rozhodnutí dospěl k závěru, že důkazy, provedené krajským soudem, nejsou ve svém souhrnu s to zpochybnit údaje uvedené na ELDZ ze dne 24. 11. 1993 a prokázat jiný skutkový stav, než zde uvedený.

VI. Nové jednání krajského soudu

23. V průběhu jednání dne 17. 10. 2022 sdělil zástupce žalobce, že označí osoby, které by mohly naplnit podmínky, uvedené v rozhodnutí NSS, a přehledně doložit výkon práce žalobce v preferované pracovní kategorii po jím tvrzenou dobu r. 1992. Navrhl následně provedení výslechu svědků F. T., Ing. V. M. a J. K..
24. Svědek J. K. dne 29. 11. 2022 soudu sdělil, že je upoután na dýchací přístroj a jednání se nemůže zúčastnit.
25. Při jednání soudu dne 13. 2. 2023 krajský soud připomněl podstatné skutečnosti projednávané věci a závěry NSS. Svědek F. T. vypověděl, že v rozhodné době pracoval jako údržbář na lisovně, s žalobcem se tak stýkal sporadicky. Je pravdou, že v r. 1992 probíhaly asanace a ke konci roku čistící práce, k dotazu soudu sdělil, že on sám byl zařazen v II. pracovní kategorii, dostával tak příplatek 1,50 Kč/hod. a prakticky stále pracoval na tom stejném pracovišti. Měl třísměnný provoz, pan žalobce pracoval na jednu směnu, ale vídával ho. Pro tyto pracovníky svědek na požádání vykonával elektro práce, žalobce prováděl údržbu a opravu výtahů a svědek při součinnosti opravoval osvětlení, kontakty. Ví, že žalobce s četou vykonávali i větší práce. K dotazu kdo rozhodoval o zařazení pracovníků v kategoriích, svědek sdělil, že to je šalamounský dotaz, např. v lisovně byl udělán kompromis, tedy ve III. kategorii se vyplácela 1,- Kč, v I. kategorii 2,- Kč, a jim přiznali 1,50 Kč. Žalobce k tomu uvedl, že si pamatuje, od r. 1986 patřila lisovna do I. kategorie, před tím do II. pracovní kategorie.
26. Druhý svědek Ing. V. M. vypověděl, že v rozhodné době pracoval jako výkonný ředitel organizace, několik let byla připravována privatizace podniku, azbest skončil k 31. 12. 1993, ale například na pracovišti ucpávkových těsniv až v r. 1995. Je pravda, že od r. 1993 byly zrušeny pracovní kategorie, ale šlo prakticky pouze o úřednické

rozhodnutí, neboť ti lidé v prostředí nezdravém pracovali i nadále, jednalo se o karcinogenní látky, těchto se zbavili definitivně až v r. 2010. Bylo nerozhodné, jak pracovník v tomto prostředí pobýval dlouho, zda půl hodiny nebo celý den, podle jeho imunity hrozilo stále velké riziko a svědek uvedl, že každý rok zemřelo několik lidí na následky rakoviny. Azbest byl všude. Pokud se týká konkrétně pana H., měl ho vlastně pod sebou, ale lidí tam pracovalo hodně, nemohl každého stále sledovat, žalobce měl na starosti údržbu výtahů a zdvihacích zařízení, pracoval u skupiny, která i stěhovala těžké stroje a může se vyjádřit, že pokud byl žalobce přítomen v práci, vykonával tyto práce. Tuto činnost konečně vykonával i poté do pololetí r. 1993. Žalobce připomněl, že v průběhu r. 1992 pobýval měsíc v Montasu, byl také v pracovní neschopnosti 6 dnů a pokud v pátek např. dovážel materiál, byla zapsána nižší kategorie i na sobotu a neděli. Svědek dále k dotazu pověřené pracovnice žalované sdělil, že v organizaci pracoval od r. 1978. K dotazu kdo rozhodoval o zařazení směny do výhodnější kategorie, pak svědek sdělil, že na toto byli určeni lidé, většinou si však evidenci vedli sami zaměstnanci a mistr tuto potvrzoval. Bylo to důležité a svědek uvedl, že respirační doba u azbestu je 15 – 20 let a prakticky následky rakovinného bujení se nedají ovlivnit. Ke konkrétnímu dotazu soudu zda svědek může potvrdit, že žalobce pracoval ve výhodnější kategorii i v průběhu posledního čtvrtletí r. 1992 svědek sdělil - viz výše, pokud byl v zaměstnání, měl na starosti výše uvedené práce.

27. Zástupce žalobce navrhl, aby krajský soud vyžádal od nástupnické organizace zaměstnavatele žalobce záznamy o provozu výtahů, které by mohly dosvědčit, že žalobce prováděl jejich opravy i v rozhodné době. Krajský soud návrhu na doplnění dokazování nevyhověl, neboť nepovažoval za možné, že by po uplynutí tak dlouhé doby mohly být takové podklady k dispozici.
28. V závěrečném návrhu zástupce žalobce navrhl s odkazem zejména na výpověď svědka M. zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení.
29. Pověřená pracovnice žalované nepovažovala ani současnými svědectvími za dostatečně prokázané, že žalobce vykonával práce ve výhodnější pracovní kategorii až do konce r. 1992 a navrhla pro zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

VII. Posouzení věci krajským soudem

30. Soud ve svém rozhodnutí vyšel ze skutkového a právního stavu výše zjištěného (§ 77 odst. 2 s.ř.s.) a konstatoval, že s ohledem na výše uvedený právní názor NSS nově provedené svědecké výpovědi nepřinesly zásadní podklad k tomu, aby mohl krajský soud konstatovat, že je nepochybné, že výkon práce žalobce ve výhodnější pracovní kategorii trval k 31. 12. 1992. Svědek T. k uvedenému problému sdělil pouze, že žalobce v zaměstnání potkával, přitakal tomu, že ví, že vykonával žalobcem označené práce při údržbě a opravách výtahů, neboť u těchto prací občas asistoval výkonem elektro osvětlovacích úkonů. K tomu, zda může sdělit nepochybně, že práce, zařazené do I. kategorie vykonával žalobce i v posledním čtvrtletí r. 1992 se však vyjádřit nemohl. Výkonný ředitel Ing. M. sice uvedl, že ví, že žalobce pracoval na údržbě výtahů a zdvihacích zařízení, ale ani z jeho výpovědi nevyplývalo jednoznačně, že žalobce zcela nepochybně vykonával v posledním čtvrtletí r. 1992 až k datu 31. 12. 1992 práce, náležející do výhodnější pracovní kategorie.

31. Krajský soud provedl rozsáhlé a obsáhlé dokazování, které však ve svém výsledku vzhledem k výše uvedeným skutečnostem nepřineslo podporu pro učinění jednoznačného závěru o trvání žalobcem vykonávaných prací v preferované pracovní kategorii k 31. 12. 1992. Žádná ze svědeckých výpovědí nebyla k takto kladenému přímému dotazu jednoznačná a nemohla tak nahradit jasný a přesvědčivý písemný doklad takové skutečnosti. Konstrukci, provedenou krajským soudem v průběhu prvního řízení ve věci NSS vyvrátil a krajský soud dále připomíná, že NSS v bodě 16. svého rozhodnutí vázal možnost prokázání doby pojištění k tomu, že jak žadatel, tak svědkové by měli pracovat na stejném pracovišti, vykonávat stejnou práci a svědkové by měli mít spornou dobu zaměstnání nezpochybnitelně započtenou pro vlastní důchodové nároky. Jak NSS uvedl, jedná se o náhradní způsob prokázání nároku žadatele, upravený možným postupem dle § 85 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Krajský soud dodává, že je pravdou, že NSS uváděná dlouholetá správní praxe se vztahuje spíše k prokázání existence trvání zaměstnání jako takového, takové skutečnosti v projednávané věci zpochybněny nebyly. Dle názoru soudu však v případě, že žalobce vykonával v průběhu svého zaměstnání práce, které v toku jednoho roku znamenaly jak výkon práce v kategorii preferované, tak i v kategorii III., je prokázání trvání výkonu práce v preferované kategorii ještě náročnější, nehledě na skutečnost, že od doby r. 1992 již uběhlo třicet let, což omezuje nejen rozsah pracovníků, kteří mohou uvedené skutečnosti osvědčit, ale zejména i možnost věrohodně doložit jednotlivá čtvrtletí.
32. Po novém projednání věci tedy dospěl krajský soud k závěru, že žalobce věrohodně nedoložil skutečnosti, tvrzené v žalobě, a to, že jeho zaměstnání probíhalo až k 31. 12. 1992 výkonem prací, zařazených do I. pracovní kategorie, a krajskému soudu tak nezbylo, než žalobu jako nedůvodnou zamítnout, s odkazem na ust. § 78 odst. 7 s.ř.s.

VIII. Náhrada nákladů řízení

33. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když žalobce nebyl ve věci úspěšný a žalovaná náhradu nákladů řízení nežádala.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Kasační stížnost je nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 104 odst. 3 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb.).

Hradec Králové 14. února 2023

JUDr. Jana Kábrtová v. r.
samosoudkyně